



NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

MUNKAVÉDELMI FŐOSZTÁLY

JELENTÉS

a munkavédelmi hatóság 2017. I. negyedévi ellenőrzési tapasztalatairól

Bevezetés

A munkavédelmi hatóság 2017. I. negyedévi ellenőrző tevékenységét a 2017. évi Ellenőrzési Irányelvek, az Országos Hatósági Ellenőrzési Terv és a saját munkatervben meghatározottak figyelembe vételével végezte.

A munkavédelmi hatóság elkötelezett abban, hogy a munkavállalók egészségét és biztonságát, valamint hosszabb távon a munkavégző képességét és életkilátásait veszélyeztető munkakörülmények javuljanak, a munkavédelmi ellenőrzések hatékonyabbá váljanak.

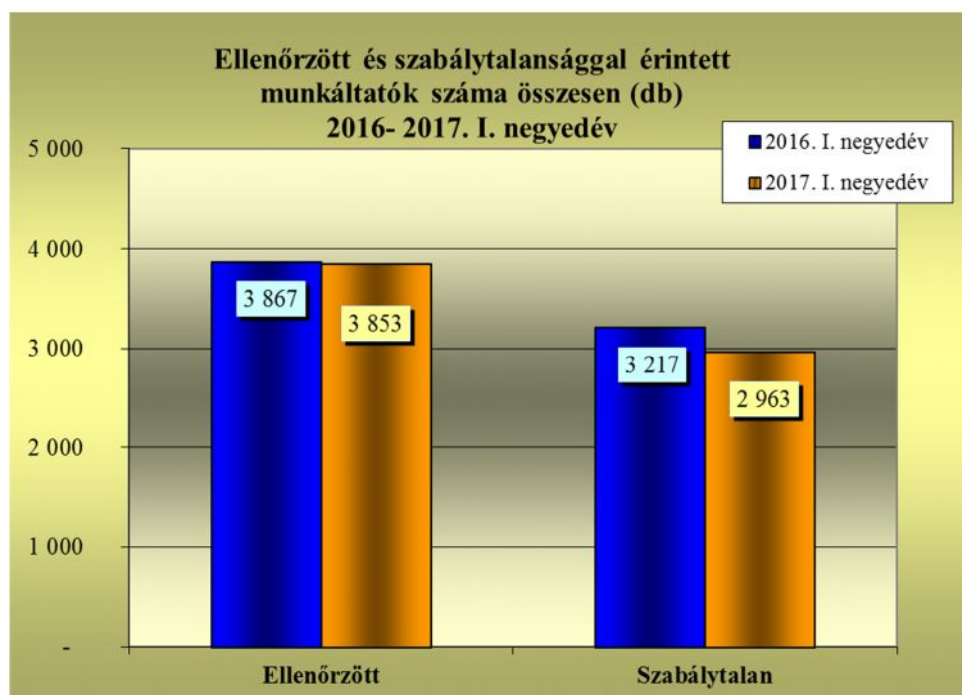
A célkitűzéseknek megfelelően a munkavédelmi szakmai tevékenység az európai jogi aktusok és a hazai szabályozások maradéktalan megtartására és érvényesítésére épült. A szakmai tevékenység tükrözte a megelőzésre irányuló szemléletet, a munkavédelmi hatósági ellenőrzések során megmutatkozott az elkötelezettség a munkavédelem társadalmi hasznossága iránt.

1. MUNKAVÉDELMI ELLENŐRZÉSEK

1.1. Ellenőrzött és szabálytalansággal érintett munkáltatók, illetve munkavállalók

2017. I. félévben a munkavédelmi hatósági ellenőrző munka az előző évhez hasonló számú 3 853 munkáltatóra terjedt ki, amelynek során az állami tisztviselők ellenőrizték az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok betartását.

Az ellenőrzött és a szabálytalansággal érintett munkáltatók számát az *1. számú ábra* mutatja.



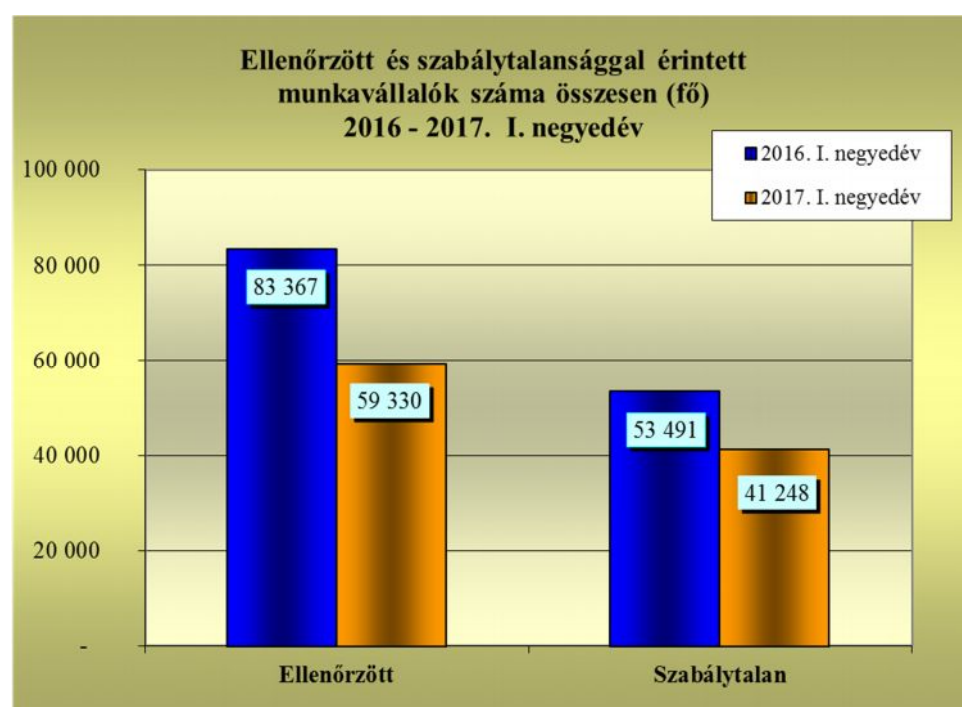
Az ellenőrzött munkáltatók 76,9%-ánál tapasztaltak munkavédelmi szabálytalanságot, ez az arány 6,3%-kal alacsonyabb a 2016-os év azonos időszakában tapasztaltakhoz képest.

A munkáltatók írásbeli tájékoztatásra történő kötelezésével további 242 munkáltatót vizsgált a munkavédelmi hatóság.

Az állami tisztviselők az ellenőrzések során 59 330 fő munkavállaló munkavégzési körülményeit vizsgálták. Szabálytalanságokat az ellenőrzött munkavállalók 69,5%-ánál tapasztaltak, hasonlóan az előző év azonos időszakához (64,2%).

Az ellenőrzött és a szabálytalansággal érintett munkavállalói létszámot a 2. számú ábra mutatja.

2. számú ábra



A szabálytalan körülmények között foglalkoztatott munkavállalók 30,7%-a volt súlyos szabálytalansággal érintett, ez közel azonos a 2016. évi (30,3%) súlyosan veszélyeztetett létszámmal.

1.2. Az ellenőrzések megoszlása

A munkavédelmi ellenőrzések számában nagyobb arányt képviseltek az olyan ágazatok alá tartozó munkáltatók – mezőgazdaság, feldolgozóipar, gépipar, építőipar – ahol a munkavállalók egészségének, biztonságának veszélyeztetése gyakoribb és a veszélyeztetések mértéke is súlyosabb. A kiemelt ágazatok ellenőrzéseinek számát és az összes ellenőrzéshez viszonyított arányát az 1. számú táblázat mutatja.

1. számú táblázat

| Kiemelt ágazat | Ellenőrzések száma (db) |
|--|-------------------------|
| Mezőgazdaság | 177 |
| Feldolgozóipar (kivéve: gépipar) | 921 |
| Gépipar | 440 |
| Építőipar | 806 |
| Bányászat | 3 |
| Egészségügyi, szociális ellátás | 65 |
| Kiemelt ágazat összesen | 2 412 |
| Ellenőrzött munkáltatók száma összesen | 3 853 |
| Százalék (kiemelt ágazat / összesen ellenőrzött munkáltatók száma) | 62,6 % |

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (Mvt.) előírása alapján a bányászati ágazatra vonatkozóan a munkaegészségügyi követelmények teljesítésének vizsgálata tartozik a munkavédelmi hatóság hatáskörébe. (A bányászati ágazatot veszélyessége miatt kezeljük kiemelt ágazatként az ellenőrzések során.)

A munkavédelmi hatóság a 3 853 munkáltató ellenőrzése során 6 913 látogatást folytatott le.

A látogatások számát a látogatások okai szerinti bontásban a 2. számú táblázat tartalmazza.

| Látogatások oka | Látogatások száma |
|---|-------------------|
| Terv szerinti | 4 460 |
| Balesetvizsgálat | 672 |
| Közérdekű bejelentés | 615 |
| Terv szerinti, utóellenőrzéssel | 448 |
| Célvizsgálat | 223 |
| Foglalkozási megbetegedés (mérgezés) kivizsgálása | 112 |
| Nem ellenőrzési célú látogatás | 76 |
| Panaszvizsgálat | 65 |
| Fokozott zaj expozíció vizsgálata | 62 |
| Előre nem tervezett | 61 |
| Egyéb | 119 |
| Összesen | 6 913 |

Látogatásra legtöbbször terv szerinti ellenőrzés alapján került sor (az összes látogatás 64,5%-a).

A munkavédelmi hatóságokhoz beérkező munkabaleseti jegyzőkönyvek felülvizsgálata során szerzett tapasztalatok, illetve a munkavállalók kérelme alapján balesetvizsgálatra az ellenőrzések 9,7%-ában került sor.

Az állampolgárok nagy számban tettek bejelentést, az egészséget és biztonságot veszélyeztető munkakörülmények miatt. Az állami tisztviselők a közérdekű bejelentés okán tett 615 látogatásuk során 432 közérdekű bejelentést, a 65 panaszbejelentéssel kapcsolatos látogatásuk alkalmával 55 panaszbejelentést vizsgáltak ki.

A látogatások 9,8 %-a irányult közérdekű és panaszbejelentések kivizsgálására.

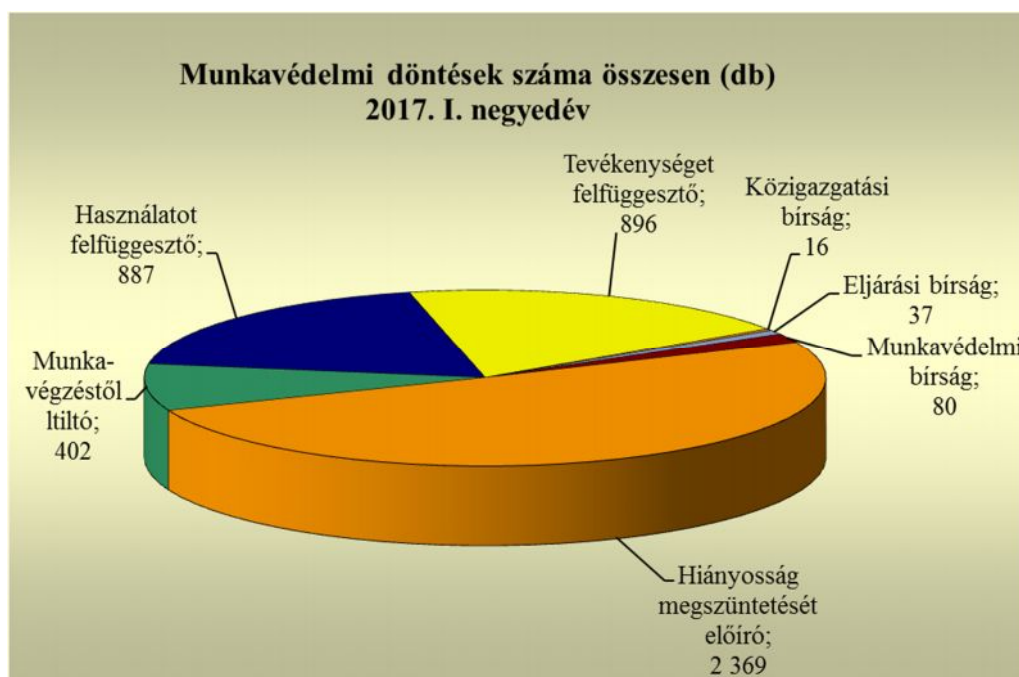
Utóellenőrzésekre a látogatások 6,5%-ában, célvizsgálatra az ellenőrzések 3,2%-ában került sor.

A munkavédelmi hatósághoz beérkező bejelentett, kivizsgálásra kötelezett súlyos munkabalesetek kivizsgálása folyamatosan történik.

1.3. Az ellenőrzések során hozott határozatok

Az ellenőrzések eredményeként összesen 4 687 db munkavédelmi döntés került kiadmányozásra.

A kiadmányozott 4 650 közigazgatási határozat közül a 3. számú ábra szerinti megoszlásban az azonnali intézkedést foganatosító és a hiányosság megszüntetésre kötelező határozatok száma a meghatározó. Az azonnali intézkedést foganatosító 2 185 db határozat mellett 2 369 db hiányosság megszüntetését előíró határozat került kiadmányozásra.



2017. I. negyedévben a szankcionálás során 80 esetben munkavédelmi, 16 esetben közigazgatási bírságot¹, 37 esetben pedig eljárási bírságot alkalmaztak az állami tisztviselők (munkavédelmi bírság 38 272 850 Ft, közigazgatási bírság 265 000 Ft és eljárási bírság 3 415 000 Ft összegben).

Az érdemi munkavédelmi döntések 2,8 %-a vont maga után pénzbírságot (munkavédelmi, eljárási, illetve közigazgatási bírság).

A munkavédelmi hatóság munkavédelmi bírság alkalmazási gyakorlata megfelelt a kis- és középvállalkozásokra vonatkozó törvényi előírásnak. A munkavédelmi bírság kiszabásával kapcsolatos Kormányrendelet alkalmazása az egységes gyakorlat kialakítását nagyban elősegítette.

A közigazgatási határozatokban összesen 16 452 intézkedésre került sor. E határozatokban foglalt intézkedések közül 4 567 munkabiztonsági jellegű, 2 346 intézkedés munkaegészségügyi és 9 539 intézkedés munkavédelmi² tárgyú volt.

Az összes intézkedésen belül a munkaegészségügyi intézkedések aránya 14,2%-ot, a munkabiztonsági intézkedések aránya 27,8%-ot tett ki, míg a legmagasabb arányt a munkavédelmi intézkedések képviselték 58%-kal.

Az állami tisztviselők ellenőrző munkájában érvényesült a munkavédelem komplex szemlélete.

¹ A harmadik negyedévben került bevezetésre új szankció lehetőségként a közigazgatási bírság. Az Mvt. 82/D §-a alapján a munkavédelmi hatóság a természetes személlyel szemben közigazgatási bírságot alkalmazhat.

² munkavédelmi intézkedés: olyan intézkedések köre, amelyek mind a két szakterületet (munkabiztonság és munkaegészségügy) egyaránt érintik, pl.: kockázatértékelés, egyéni védőeszközökkel kapcsolatos intézkedések, stb.

2. KIEMELT SZAKMAI CÉLOK ELLENŐRZÉSÉRE VONATKOZÓ TAPASZTALATOK

A közigazgatási határozatokban foglalt intézkedések szakmai tartalma szerint a leggyakoribb intézkedéseket a 3. számú táblázatban nagyságrendi sorrendben bemutatott munkáltatói mulasztások miatt kellett meghozni.

3. számú táblázat

| | Leggyakrabban előforduló mulasztások megnevezése | Intézkedések száma |
|-----|--|--------------------|
| 1. | Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése | 1 033 |
| 2. | Munkavédelmi ismeretek hiánya | 953 |
| 3. | Létesítmények érintésvédelme | 912 |
| 4. | Egyéni védőeszköz juttatási rend szabályozásának hiánya | 706 |
| 5. | Munkaeszköz nem megfelelő állapota, karbantartás hiánya | 669 |
| 6. | Elsősegélynyújtás megszervezésének, elsősegélyhelyek kialakításának, felszerelésének, jelölésének szabályai megszegése | 611 |
| 7. | Alkalmassági vizsgálatok rendjét érintő előírások megszegése | 541 |
| 8. | Üzemeltetéssel kapcsolatos biztonságtechnikai hiányosságok (védőburkolat, biztonsági berendezés, stb..) | 537 |
| 9. | Elhelyezés, telepítés, rögzítés | 515 |
| 10. | Be- és leesési veszély | 496 |
| 11. | Emelőgép üzemeltetési szabályainak megszegése | 435 |
| 12. | Munkabaleseti jegyzőkönyv hiányos, nem megfelelő kitöltése | 399 |
| 13. | Figyelmeztető-, és funkció jelölések hiánya | 387 |
| 14. | Kockázatértékelés hiánya nem veszélyes munkafolyamatoknál, technológiánál, munkaeszköznél, tevékenységeknél | 368 |
| 15. | Villamos hosszabbítók, tápkábelek hiányosságai (szerelvények, szigetelés, elhelyezés | 367 |

A 15 leggyakoribb intézkedést figyelembe véve összességében a legtöbb intézkedés a villamosbiztonsági hiányosságok (7,8 %) (3. és 15. számú intézkedések). Ezután a nem megfelelő munkaeszközök (7,3%) miatt született intézkedések következnek (5. és 8. számú intézkedések).

Az összes intézkedés 6,3 %-át a „Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése” okán hozták az állami tisztviselők.

A „Munkavédelmi ismeretek hiánya” tárgyú intézkedés az összes intézkedés 5,8 %-a. Az „Egyéni védőeszköz juttatási rend szabályozásának hiánya” miatt az 5. legtöbb intézkedést hozták az állami tisztviselők (az összes intézkedés 4,3 %-a).

Továbbra is magas az „Elsősegélynyújtás megszervezésének, elsősegélyhelyek kialakításának, felszerelésének, jelölésének szabályai megszegése” kapcsán hozott intézkedések száma (összességében a 6. legtöbb intézkedés, az összes intézkedés 3,7%-a).

Az „Alkalmassági vizsgálatok rendjét érintő előírások megszegése” tárgyban 3,3%-ában történt intézkedés.

2.1. Kiemelt intézkedések

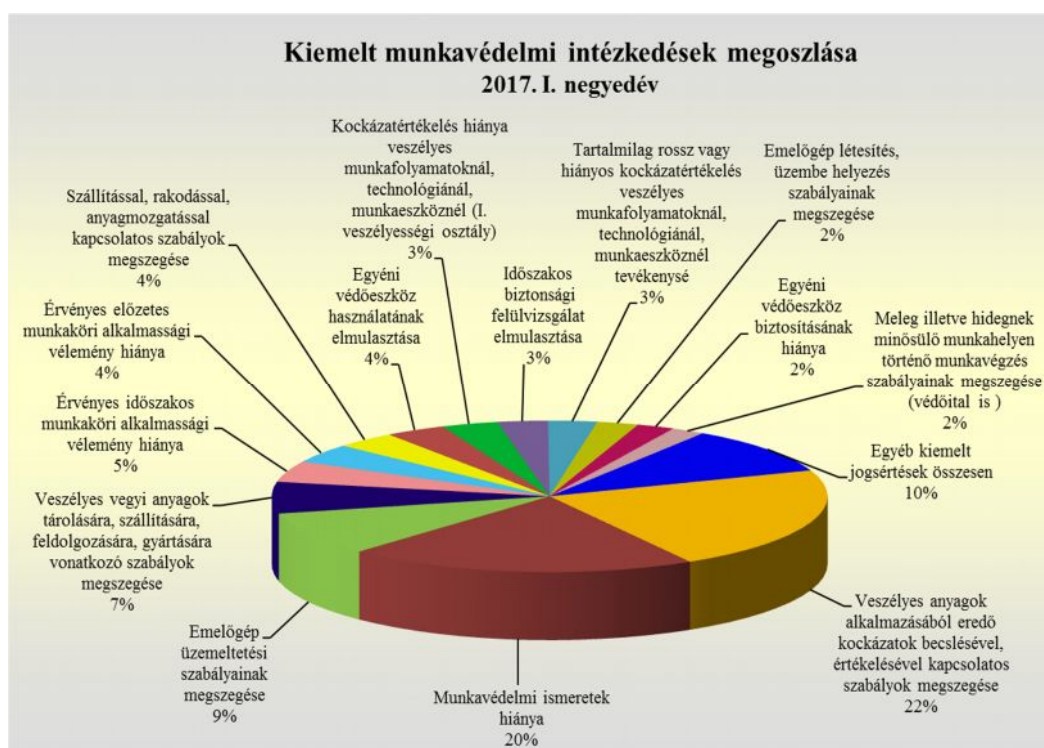
A kiemelt érdemi intézkedések a munkavállalók életét, testi épségét, egészségét jelentősen veszélyeztető munkáltatói szabályszegésekre utalnak.

A tárgyidőszakban a kiemelt érdemi munkavédelmi intézkedések száma 4 667, a kiemelt érdemi munkabiztonsági intézkedések száma 2 459, a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések száma pedig 493 volt. A kiemelt intézkedések az összes intézkedés 46,3%-át teszik ki.

2.1.1. Kiemelt munkavédelmi intézkedések

Az összesen 9 539 munkavédelmi intézkedés közül a kiemelt munkavédelmi intézkedések száma 4 667, ami az összes intézkedés 28,4%-a. A kiemelt munkavédelmi intézkedések megoszlását a 4. számú ábra mutatja.

4. számú ábra



A kiemelt munkavédelmi intézkedések közül összességében a legtöbb intézkedést (29%) a veszélyes anyagokkal (ideértve a veszélyes keverékeket is) végzett tevékenységgel kapcsolatban (1. és 4. legtöbb intézkedés), míg a második leggyakrabban (20%) a „Munkavédelmi ismeretek hiánya” miatt intézkedtek az állami tisztviselők.

A harmadik legtöbb intézkedést (11%) az emelőgépek üzemeltetési szabályainak a megszegése miatt hozták az állami tisztviselők (3. és 12. intézkedés).

Hasonló arányban hoztak intézkedést az érvényes előzetes- vagy időszakos munkakörü orvosi alkalmassági vélemények hiánya (5. és 6. intézkedés), valamint a kockázatértékeléssel kapcsolatos hiányosságok (9. és 11. intézkedés) okán, ami az összes intézkedés 9 és 6%-át teszi ki.

2.1.2. Kiemelt munkabiztonsági intézkedések

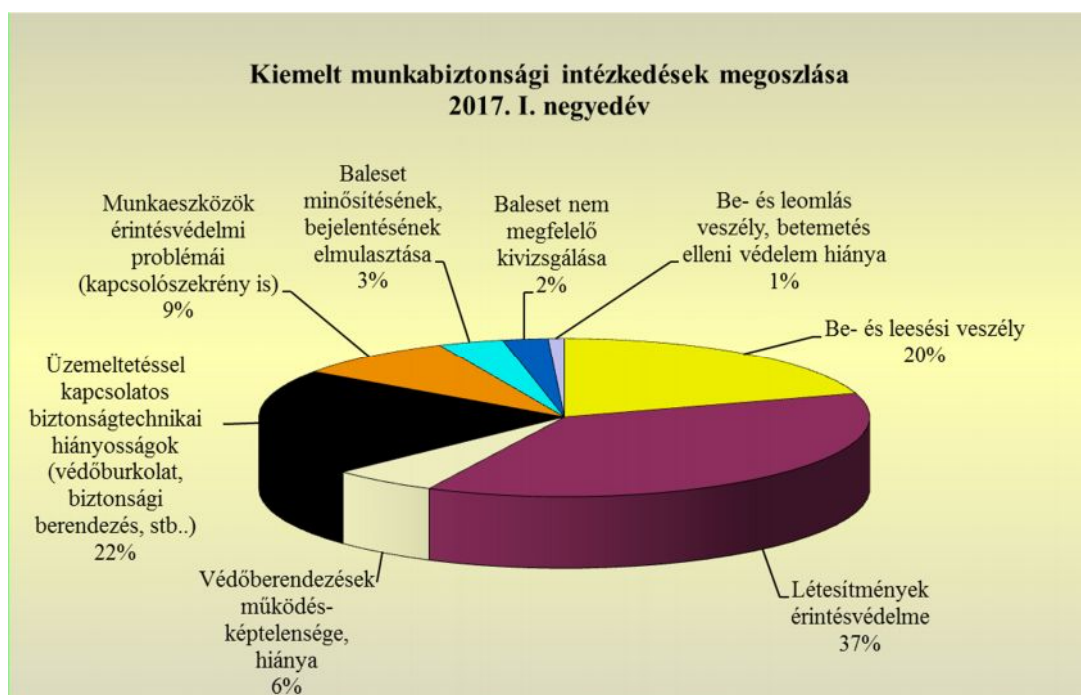
A 4 567 munkabiztonsági intézkedés közül a kiemelt munkabiztonsági intézkedések száma 2 459, ami az összes intézkedés 15%-a.

2017. I. félév során a kiemelt munkabiztonsági intézkedések közül leggyakrabban a villamosbiztonsági hiányosságok 46% miatt kellett intézkednie az állami tisztviselőknek (1. és 4. legtöbb intézkedés). Ezt követően a nem megfelelő munkaeszközök használata (28%) miatt történt számos intézkedés (2. és 5. legtöbb intézkedés). Ezek az intézkedések adják a kiemelt érdemi munkabiztonsági intézkedések 74%-át.

A kiemelt munkabiztonsági intézkedések 20%-a „be-és leesés veszély” (3. legtöbb intézkedés) miatt történt.

A munkabalesetek nem megfelelő kivizsgálása, illetve a bejelentésének elmulasztása okán tett intézkedések aránya 6% volt. (6., 7. és 9. legtöbb intézkedés). A kiemelt munkabiztonsági intézkedések megoszlását az 5. számú ábra mutatja.

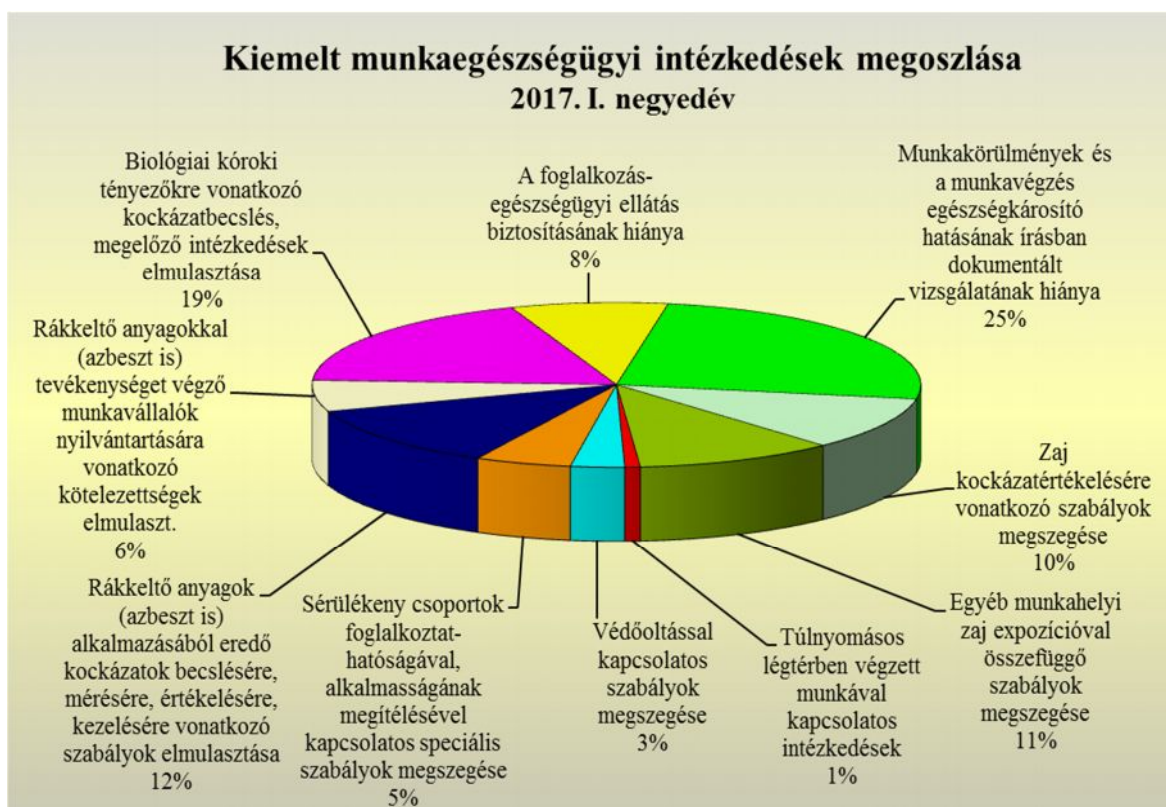
5. számú ábra



2.1.3. Kiemelt munkaegészségügyi intézkedések

A 2 346 munkaegészségügyi intézkedés közül a kiemelt munkaegészségügyi intézkedések száma 493, ami az összes intézkedés 3%-a.

A kiemelt munkaegészségügyi intézkedések megoszlását a 6. számú ábra mutatja.



Az alábbi ábrán látható, hogy leggyakrabban a *munkakörülmények és a munkavégzés egészségkárosító hatásának írásban dokumentált vizsgálatának hiánya* (25%) kapcsolatban intézkedtek az állami tisztviselők, mivel a munkáltatók nem kérték fel a foglalkozás-egészségügyi szolgálatot a munkahigiénés szemle („üzemhigiénés vizsgálat”) lefolytatásához. A munkahigiénés szemle a foglalkozás-egészségügyi szolgálatok által elvégzendő, az egészségkárosító kockázatok értékelésére és kezelésére (csökkentésére) szolgáló helyzetfelmérés, amelynek eredményeképpen kezdeményezhető a megelőző intézkedések bevezetése, módosítása vagy hatékonyságuk javítása. A helyszíni megállapítások függvényében szükség szerint kiegészülhet a munkahelyi kóroki tényezőkkel (pl. zaj-, rezgésterhelés, munkahelyi légszennyező anyagok, hőexpozíció) kapcsolatos, expozíció mérésre irányuló műszeres vizsgálatokkal.

A *biológiai kóroki tényezők* vonatkozásában hozott intézkedések az összes kiemelt munkaegészségügyi intézkedés közel 1/4-t teszik ki (összesen³: 22%). A biológiai kóroki tényezőkkel kapcsolatos szabálytalanságok feltárására kiemelt figyelmet kell fordítani, tekintettel arra, hogy az utóbbi években a mikroorganizmusok (vírusok, baktériumok, gombák, paraziták stb.) által okozott egészségkárosodások az évenként bejelentett, kivizsgált és elfogadott (regisztrált) foglalkozási megbetegedések számottevő arányát adták. A klímaváltozás hatásaival összefüggésben az ún. vektorok (állati közvetítők, pl. rovarok, rágcsálók) által terjesztett fertőző megbetegedések (zoonózisok) veszélye is növekedhet.

Számos intézkedés történt a *munkahelyi zajexpozícióval* (összesen⁴: 21%) és a *foglalkozási eredetű rákkeltő anyagokkal* (összesen⁵: 18%) kapcsolatban is. E két kóroki tényezővel összefüggő

³ *Biológiai kóroki tényezőkre vonatkozó kockázatbecslés, megelőző intézkedések elmulasztása: 19%; Védőoltással kapcsolatos szabályok megszegése: 3%*

⁴ *Zaj kockázatértékelésére vonatkozó szabályok megszegése: 10%; Egyéb munkahelyi zaj expozícióval összefüggő szabályok megszegése: 11%.*

intézkedések az összes kiemelt munkaegészségügyi intézkedés több mint egy harmadát (39%) teszik ki.

A munkahelyi zajexpozícióval kapcsolatos intézkedéseknek a halláskárosodás megelőzésében, illetve a hallászerven kívüli (pl. pszichés, vegetatív idegrendszeri) – munkabalesetek bekövetkezésének kockázatát is növelő – hatások csökkentésében van kiemelt szerepe.

Becslések szerint⁶ a rosszindulatú daganatos megbetegedések tekinthetők a foglalkozással összefüggő halálesetek elsődleges okának az Európai Unióban, ezért a munkahelyi rákkeltő anyagokkal kapcsolatos szabálytalanságok feltárása és a megszüntetésük érdekében hozott hatósági intézkedések kiemelt jelentőséggel bírnak a megelőzésükben. A klinikailag észlelhető daganatos megbetegedés megjelenéséig gyakran 10-50 év telik el, ezért a munkáltató és a munkavállaló is hajlamos alulbecsülni ez ilyen anyagokkal végzett tevékenységek veszélyességét, a jogszabály által előírtak betartásának fontosságát. A rákkeltővel tevékenységet végző munkavállalókról vezetendő expozíciós nyilvántartás vezetésének pedig az esetlegesen később bekövetkező daganatos megbetegedések rekonstruálásában lehet kulcsfontosságú szerepe.

Az állami tisztviselők még mindig találkoztak olyan munkáltatóval, aki nem biztosította a munkavállalói részére a foglalkozás-egészségügyi ellátást, a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések 8%-a a foglalkozás-egészségügyi ellátás biztosítására irányult.

A kiemelt védelemre szoruló sérülékeny munkavállalói csoportok (fiatalkorúak, várandós, nemrégén szült, anyatejet adó nők és szoptató anyák, idősödők, megváltozott munkaképességűek) foglalkoztatási körülményeinek vizsgálata során hozott kötelezések az összes kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedés 5%-át teszik ki.

3. SÚLYOS JOGSÉRTÉSEK

2017. I. negyedévében a súlyos jogsértések között jellemző volt a magasban végzett munkáknál a leesés elleni megfelelő kollektív műszaki védelem kialakításának hiánya, a leesés elleni védelemül szolgáló egyéni védőeszköz munkáltató általi biztosításának, vagy a munkavállaló részéről történő használatának elmulasztása.

A mélyépítési, közműépítési földmunkáknál, sok esetben elmaradt a munkagödrök illetve a munkaárkok dűcolása. Jellemző a szakadólap megterhelése a kitermelt földdel, miközben a közúti járműforgalom közvetlenül a munkagödör mellett halad, megnövelve ezzel a föld beomlásának veszélyét. Változatlanul problémát jelentett a munkagödrök, munkaárkok elkerítésének hiánya.

A gépkezelői jogosultság hiányában (nem megfelelő képzés miatt) történő munkavégzés legtöbbször az anyagmozgatással, raktározással kapcsolatban merült fel (emelőgépek, targoncák jogosulatlan használata).

Villamos berendezések esetében a közvetlen illetve közvetett érintés elleni védelemmel kapcsolatos hiányosság volt a leggyakoribb veszélyeztetés. A villamos berendezések védőburkolatainak nem megfelelő rögzítése, a villamos vezetékek mechanikai hatás elleni védelmének elmulasztása számos munkaterületen előfordult.

⁵ Rákkeltő anyagok (azbeszt is) alkalmazásából eredő kockázatok becslésére, mérésére, értékelésére, kezelésére vonatkozó szabályok elmulasztása: 12%; Rákkeltő anyagokkal (azbeszt is) tevékenységet végző munkavállalók nyilvántartására vonatkozó kötelezettségek elmulasztása: 6%.

⁶ Az Európai Bizottság közleménye: Biztonságosabb és egészségesebb munkahely mindenkinek – Az Európai Unió munkahelyi egészségvédelemre és biztonságra irányuló jogszabályainak és politikájának modernizálása, COM (2017) 12

A feldolgozóipar, gépipar, illetve a mezőgazdaság területén használt gépek, berendezések gyakran idéztek elő súlyos baleseteket a veszélyes tér lehatárolására szolgáló védőburkolatok, biztonsági berendezések hiánya, illetve azok használatának kiiktatása, elmulasztása miatt.

A munkaegészségügyi súlyos veszélyeztetések között vezető helyet foglalt el az előzetes-, illetve az időszakos munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatok elmulasztása; a veszélyes anyagokkal/keverékekkel történő munkavégzés megfelelő védelmet nyújtó egyéni védőeszköz biztosításának hiányában; továbbá a felső beavatkozási határértéket meghaladó zajexpozícióban végzett tevékenység hallásvédő eszköz biztosítása, illetve használata nélkül.

A vizsgált időszakra jellemző ellenőrzési tapasztalatok alapján a munkavállalók életének, testi épiségének, egészségének súlyos veszélyeztetése az *1. számú melléklet* negatív példák című pontjaiban ismertetett cselekményekkel valósult meg.

4. UTÓELLENŐRZÉSEK

A munkavédelmi hatósági intézkedések hatékonyságának egyik mutatója, hogy a munkáltatók milyen arányban hajtják végre a döntéseiket. A 2017. év január 01 – március 31-ig terjedő időszakban a munkavédelmi hatóságok összesen 333 utóellenőrzést végeztek, ami az ellenőrzött munkáltatók 8,6%-át érintette.

Az utóellenőrzések tapasztalata szerint a munkavédelmi hatósági intézkedéseket 37 esetben nem hajtották végre, ami 35 munkáltatót érintett.

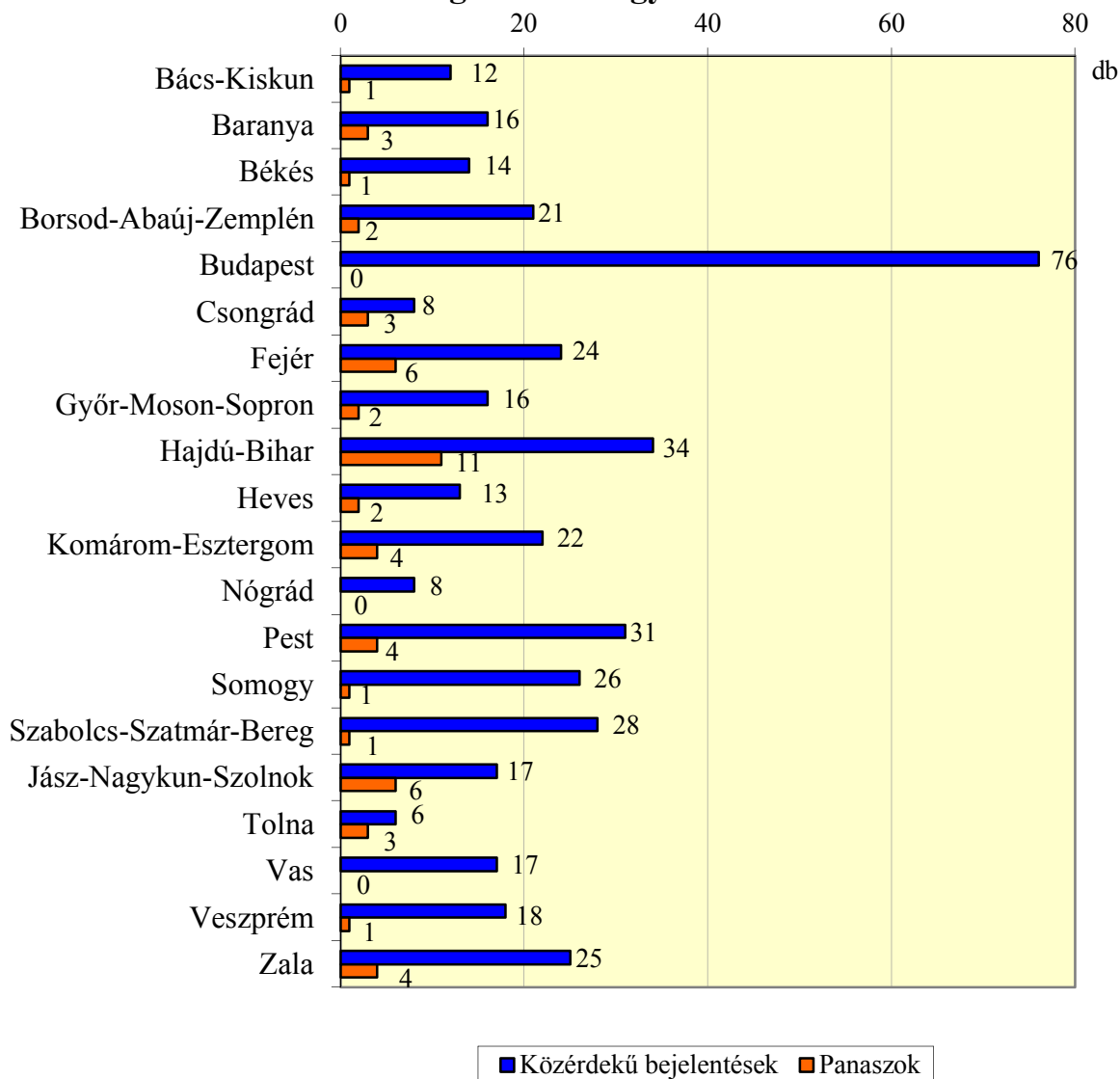
Az intézkedések végrehajtásának elmaradása miatt kiszabott eljárási bírságok összege 2017. I. félévben a már említett 3 415 000 Ft volt.

5. PANASZOK, KÖZÉRDEKŰ BEJELENTÉSEK VIZSGÁLATA

A munkavédelmi hatóságokhoz 2017. I. negyedévben országosan **összesen 432 db közérdekű bejelentés és 55 db panasz** érkezett.

A munkavédelmi hatóságok jelentései alapján 2017. I. negyedévben beérkezett közérdekű bejelentések és panaszok számát, megoszlását a *7. számú ábra* mutatja.

**2017. I. negyedévben a munkavédelmi hatóságokhoz
beérkezett közérdekű bejelentések és panaszok
megoszlása megyénként**



5.1. A közérdekű bejelentések és panaszok témakör szerinti megoszlása

A közérdekű bejelentések és panaszok témakör szerinti százalékos megoszlását a 8. számú ábra mutatja.

Az „egyéb munkavédelmi jogsértés” számadatait figyelembe nem véve a legtöbb **közérdekű bejelentés** (262 db) a munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés, valamint munkaszervezés témakörében érkezett, majd ezt követik az egyéni védőeszközökkel (120 db) és az egyéb munkavédelmi jogsértésekkel (95 db) kapcsolatos bejelentések.

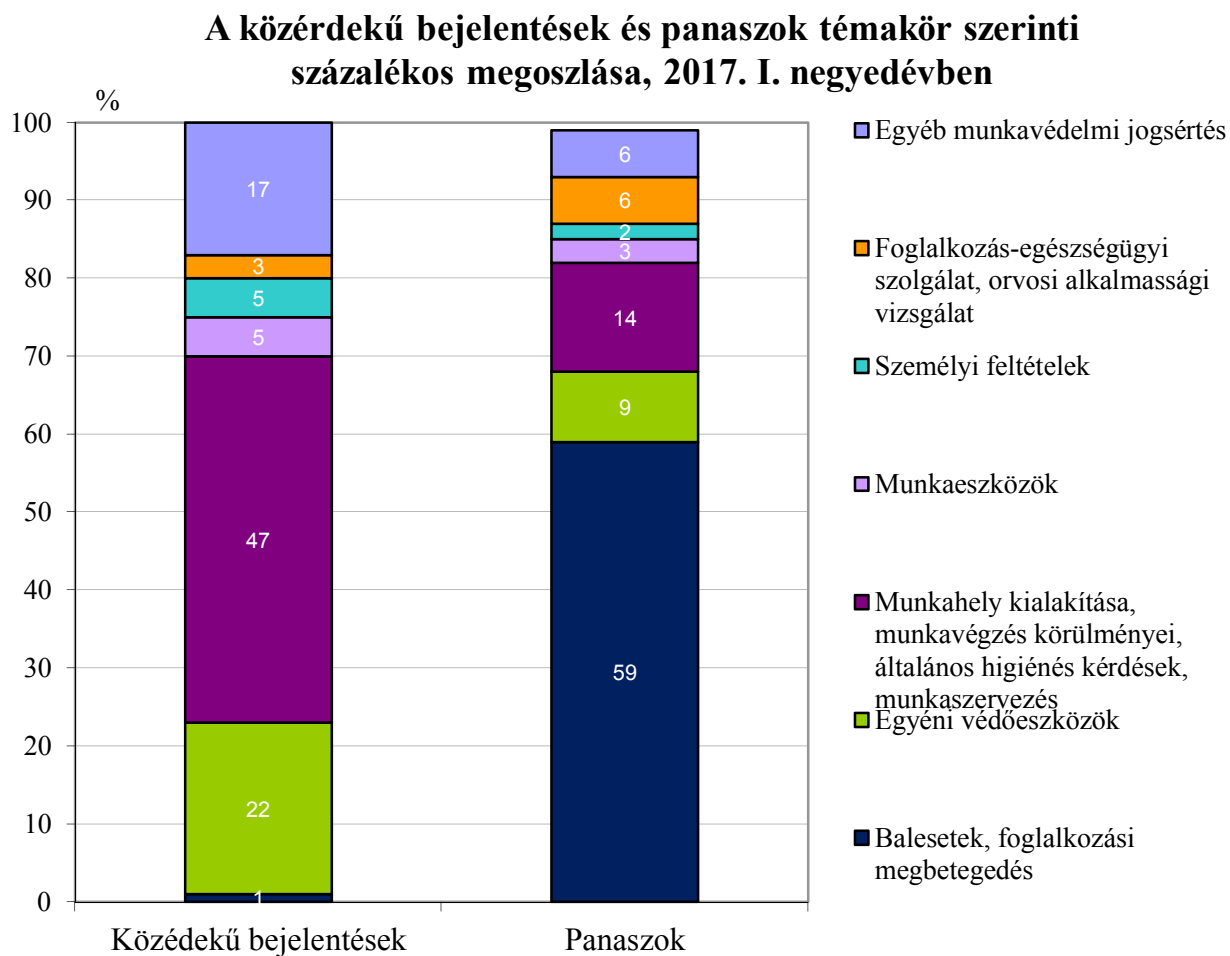
A beérkezett **panaszok** tartalmát vizsgálva megállapítható, hogy a legtöbb panasz – a közérdekű bejelentésektől eltérően – a balesetek, foglalkozási megbetegedés témakörben (38 db), azután a

munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés kérdés, munkaszervezés témakörben (9 db), majd az egyéni védőeszközök témakörében (6 db) érkezett.

A 8. ábrán látható, hogy a balesetek, foglalkozási megbetegedés témakörben sokkal több panasz érkezett, mint közérdekű bejelentés.

Ennek oka, hogy leggyakrabban a balesetet szenvedett vagy a foglalkozási betegséggel érintett munkavállaló élt panasszal, mert a munkáltatónak a munkabaleset bejelentésével, kivizsgálásával kapcsolatos intézkedését vagy mulasztását, továbbá a foglalkozási megbetegedés, ill. fokozott expozíciós eset bejelentésének elmaradását sérelmezte.

8. számú ábra



5.2. A bejelentésekkel érintett jellemző gazdasági ágazatok

A munkavédelmi hatóságok jelentései alapján megállapítható volt, hogy a beérkezett közérdekű bejelentések és panaszok a gazdaság legkülönbözőbb ágazatait érintették. 2017. I. negyedévben a bejelentések többsége a feldolgozóipari, az építőipari, a kereskedelmi tevékenységhez kapcsolódott.

Kisebbszámban, de érkeztek bejelentések, pl. a fémiparral, a szolgáltatással, a vendéglátással, a közigazgatással (a közmunka programmal) és a mezőgazdasággal összefüggésben.

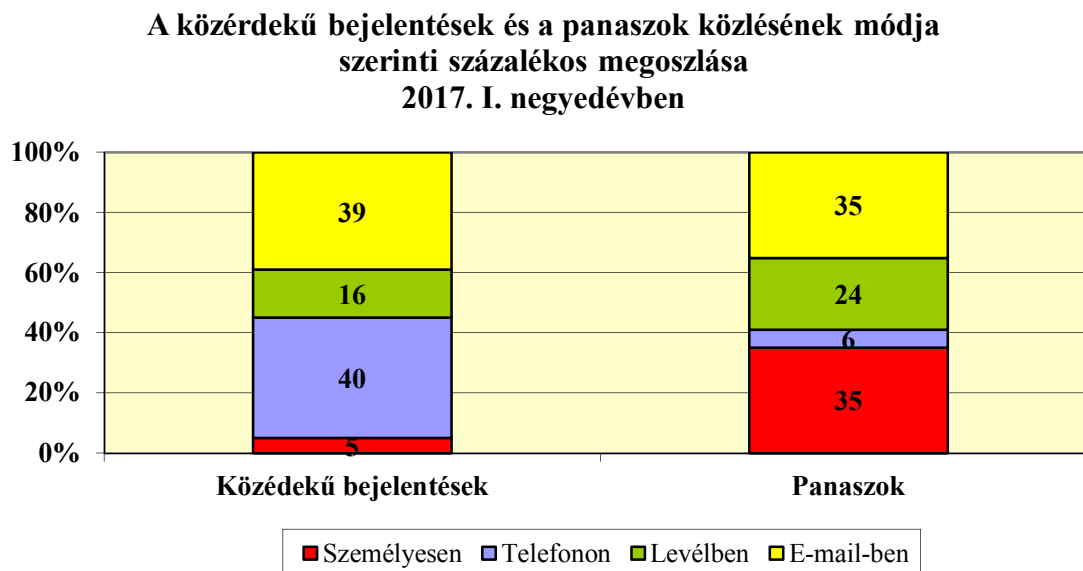
5.3. A közérdekű bejelentések és panaszok közlésének módja

A közérdekű bejelentések, panaszok közlésmódjának százalékos megoszlását a 9. ábra mutatja.

A közérdekű bejelentéseket leggyakrabban telefonon (40 %) vagy elektronikus levélben (39 %), illetve levélben (16 %), ritkábban személyesen (5 %) tették meg.

A panaszokat leginkább személyesen (35 %), vagy elektronikus levélben (35 %), ritkábban levélben (24 %), illetve telefonon (6 %) közölték.

9. számú ábra



5.4. A bejelentő személye

A vizsgált időszakban továbbra is jellemző volt, hogy a közérdekű bejelentéseket, panaszokat magánszemélyek nyújtották be (92,8 %). Áttétellel érkeztek bejelentések a munkavédelmi hatóságokhoz a társhatóságoktól (4,2 %), Nemzetgazdasági Minisztérium Munkavédelmi Főosztályától (1,5 %), a kormányhivataloktól (0,9 %), és az önkormányzatoktól (0,6 %). Az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalából nem érkezett bejelentés.

A jelentési időszakban beküldött összesen 487 db bejelentésből jelentős számú, 147 db (30 %) névtelen volt.

A névtelen bejelentések kivizsgálásától nem lehetett eltekinteni, mert nagy számban megalapozottak voltak és valós munkavédelmi problémákat vetettek fel.

5.5. A közérdekű bejelentések, panaszok alapján indult vizsgálatok

A közérdekű bejelentések, panaszok alapján indult vizsgálatok jellemzése, különösen a bejelentések megalapozottsága vagy annak hiánya, illetve a bejelentés eredménytelen kivizsgálásának okai alapján.

5.5.1. Megalapozottság, irányultság

A közérdekű bejelentések és panaszok megalapozottságát vizsgálva elmondható, hogy a megkeresések általában csak részben voltak megalapozottak. A teljes mértékben megalapozott bejelentés, illetve a teljesen megalapozatlan kevésbé volt jellemző.

Az ellenőrzések során az esetek többségében találtak más, a bejelentésben nem jelzett munkavédelmi hiányosságot, szabálytalanságot is melyre intézkedést tettek a munkavédelmi ellenőrzést végző állami tisztviselők.

A megalapozatlan bejelentések hátterében általában valamilyen egyéni munkavállalói sérelem (pl. munkaviszony megszüntetése) állt. Ezek a bejelentések jellemzően névtelenül, elektronikus úton vagy levélben érkeztek.

5.5.2. Az eredménytelen kivizsgálások okai

A bejelentett esetekben az eredménytelen kivizsgálások okai általában a következők voltak:

- a névtelen bejelentésekben gyakran nem nevezték meg a munkáltatót, illetve a munkavégzés helyét;
- nem volt munkavégzés a bejelentésben megnevezett munkaterületen;

5.5.3. Intézkedések

A közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult eljárások eredményeként 2017. I. negyedévben összesen 617 db munkavédelmi döntés került kiadmányozásra.

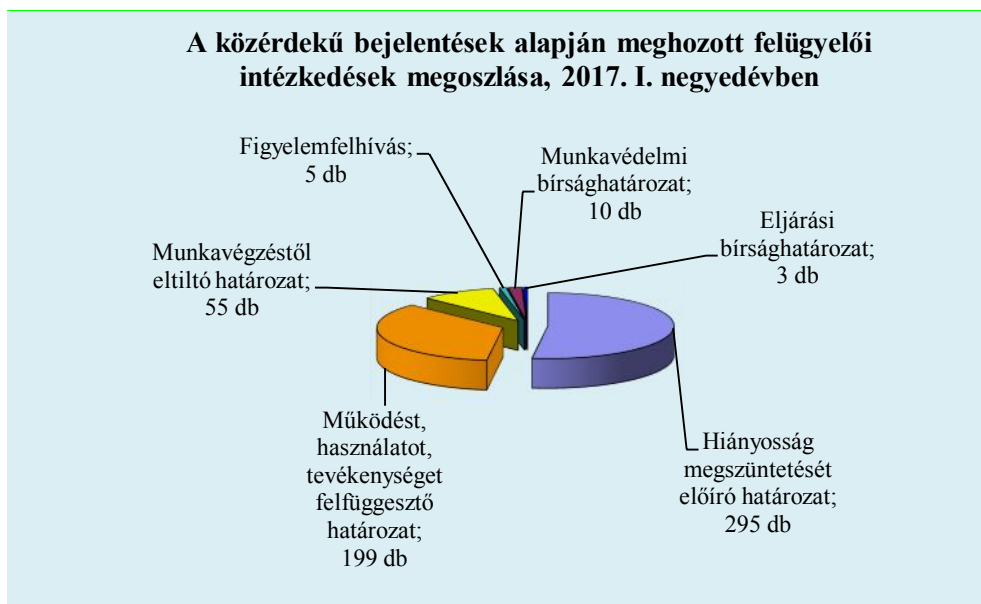
A közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult vizsgálatokban kiadmányozott határozatok közül a hiányosságok megszüntetésére kötelező és az azonnali intézkedést foganatosító határozatok száma volt a meghatározó.

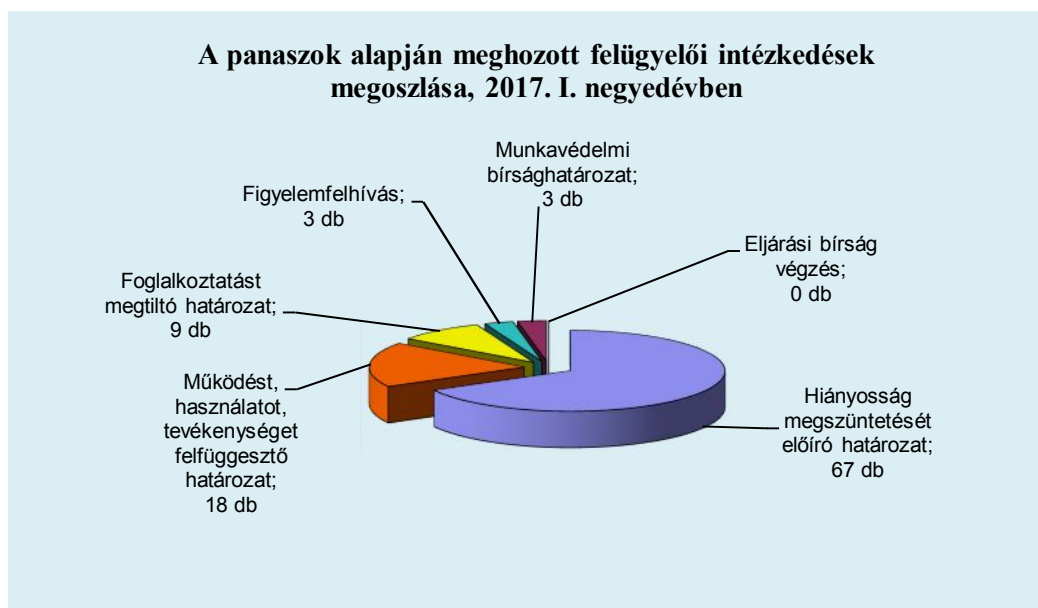
Figyelemfelhívást összesen 11 esetben alkalmaztak a megyei munkavédelmi hatóságok.

Az azonnali intézkedést foganatosító 267 db határozathoz és a hiányosság megszüntetését előíró 325 db határozathoz képest mindössze 14 esetben került sor munkavédelmi bírság kiszabására. Az érdemi munkavédelmi határozatoknak mindösszesen csak a 2,3 %-a volt a pénzbírságot (eljárási-, illetve munkavédelmi bírság) kiszabó.

A közérdekű bejelentések, ill. a panaszok nyomán indult munkavédelmi eljárásokban meghozott intézkedések megoszlását a 101. és a 11. ábra mutatja.

10. számú ábra





A 2017. I. negyedévben a közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult munkavédelmi eljárások során összesen 165 000 Ft eljárási bírságot, továbbá 2 145 400 Ft munkavédelmi bírságot szabtak ki a munkavédelmi hatóságok.

6. FŐMUNKADÍON KÍVÜL VÉGZETT ELLENŐRZÉSEK

A 2017. I. negyedévben főmunkaidőn kívül 78 munkáltatónál végeztek a munkavédelmi hatóságok ellenőrzéseket. Ezeknek az ellenőrzéseknek a döntő többsége munkabaleset kivizsgálása érdekében történt, más esetben társhatóság felkérésére tartottak ilyen ellenőrzéseket.

7. MUNKABALESETEK, FOGLALKOZÁSI MEGBETEGEDÉSEK, FOKOZOTT EXPOZÍCIÓS ESETEK

7.1. Munkabalesetek

Az Mvt. 64. § (5) bekezdése, valamint az Mvt. végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet 7. § (1) bekezdés szerint a munkáltató a súlyos munkabalesetet köteles azonnal bejelenteni a baleset helyszíne szerint illetékes munkavédelmi hatóságnak.

A munkavédelmi hatóságra történő bejelentés a munkáltatók kötelezettsége, melynek az esetek többségében eleget is tettek. Előfordult azonban, hogy – főként fekete foglalkoztatás esetén – a bejelentés a rendőrség részéről érkezett. Ezen jelentésben a bejelentett munkabalesetek szempontjából mutatjuk be a hatósági tevékenységet, a lezárt munkabaleset vizsgálati adatokat (feldolgozott munkabaleseti jegyzőkönyvek szerint) ugyanerre a tárgydőszakra a 2017. I. félévi munkabaleseti jelentés tartalmazza.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően a 2017. I. negyedévben 64 – közúti baleseti eseményeket is tartalmazó – súlyos munkabaleseti eseményt jelentettek a területileg illetékes munkavédelmi hatóságnak.

A 64 bejelentett súlyos munkabaleset közül 35 halálos, 18 életveszélyes, 7 súlyos csonkolásos, valamint 4 egyéb súlyos baleseti esemény volt. A munkabalesetek nagy részében még folyamatban van közigazgatási eljárás, sok esetben még nem készült el a munkabaleseti jegyzőkönyv, így a bejelentett és a később feldolgozott munkabaleseti adatok a vizsgálatok eredményétől függően eltérhetnek.

A tárgyidőszakban bejelentett súlyos munkabaleseti események legjellemzőbb baleseti okait a 4. számú táblázat tartalmazza.

4. számú táblázat

| 2017. I. negyedév | Baleseti bejelentések száma | A bejelentett baleseti események megoszlása a baleset súlyossága szerint | | | |
|-------------------|-----------------------------|--|----------------|--------------------|--------------|
| | | Halálos | Élet-veszélyes | Súlyos csonkolásos | Egyéb súlyos |
| Állat támadása | 1 | 1 | | | 0 |
| Beesés | 1 | 1 | | | 0 |
| Csonkolás | 6 | | | 6 | 0 |
| Égés | 1 | | 1 | | 0 |
| Elesés | 1 | | 1 | | 0 |
| Gázolás | 8 | 4 | 2 | 1 | 1 |
| Ismeretlen | 3 | 2 | 1 | | 0 |
| Közúti | 17 | 13 | 4 | | 0 |
| Leesés | 10 | 5 | 4 | | 1 |
| Összenyomás | 2 | 2 | | | 0 |
| Ráesés | 10 | 6 | 4 | | 0 |
| Robbanás | 1 | 1 | | | 0 |
| Szemsérülés | 2 | | | | 2 |
| Ütés | 1 | | 1 | | 0 |
| Összesen | 64 | 35 | 18 | 7 | 4 |

7.2. Foglalkozási megbetegedések, fokozott expozíciós esetek

2017. január 1-jétől 2017. március 31. napjáig a munkavédelmi hatósághoz 105 foglalkozási megbetegedés gyanút és 28 fokozott expozíciós esetet jelentettek be. A foglalkozási betegségek és fokozott expozíciós esetek bejelentéséről és kivizsgálásáról szóló 27/1996. (VIII. 28.) NM rendelet szerint a kivizsgált bejelentéseket a vizsgálati dokumentációval együtt a munkavédelmi hatóság továbbította az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Országos Tisztifőorvosi Hivatal Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Főosztály részére a bejelentés teljes körűségének, és szakmai megalapozottságának elbírálása céljából.

Az ágazati bontásban megadott adatokból kitűnik, hogy a korábbi évektől eltérően a legtöbb foglalkozási megbetegedés gyanús eset - az összes bejelentett eset 36,2%-a - a humán-egészségügyi és szociális ellátás területéről érkezett, mely néhány tömeges fertőzés bejelentéséből adódott. Ebből az ágazatból évről évre növekszik a bejelentések száma (2016 év azonos időszakában a bejelentések 12,9%-a, 2015. évben 9,5%-a érkezett a humán-egészségügyi és szociális ágazatból).

A feldolgozóiparból a bejelentések 31,4%-a érkezett. A bányászat területén dolgozó munkavállalók bejelentése (döntően Baranya megyéből) főként az egykori bányászok mostanra diagnosztizált és bejelentett szilikózis eseteinek magas számából adódik, ez az esetek 18,0 %-át adta.

Az előző évek azonos időszakától eltérően, a legtöbb bejelentés biológiai kóroki tényezők által okozott foglalkozási megbetegedések gyanúja miatt történt (58,1%), ezt követték a kémiai kóroki tényezők (az összes eset 22,9%-a), és a nem optimális igénybevétel, pszichoszociális ergonómiai tényezők (12,4%) miatt tett bejelentések (5. számú táblázat).

Az összes bejelentés 6,6 % történt fizikai kóroki tényezők miatt. Míg a kémiai kóroki tényezők miatt bejelentett esetek aránya folyamatosan csökkent az előző évek azonos időszakához viszonyítva (2016. év első negyedében 37,1%, 2015. év első negyedében 55,4% volt), addig a biológiai kóroki tényezők aránya jelentősen nőtt az összes bejelentett eseten belül (2016. év első negyedében 27,4%, 2015. év első negyedében: 17, 6%).

5. számú táblázat

| Bejelentett foglalkozási megbetegedés gyanúját feltételező esetek alakulása kóroki tényezők szerint | | | | | |
|--|------------------------------------|-------------------------------------|---------------------------------------|--|--------------------------------|
| 2017. január 1. - március 31. | | | | | |
| | Kémiai kóroki tényezők (fő) | Fizikai kóroki tényezők (fő) | Biológiai kóroki tényezők (fő) | Nem optimális igénybevétel, pszichoszociális ergonómiai tényezők (fő) | Összes bejelentett eset |
| Budapest | | | 1 | 3 | 4 |
| Baranya | 15 | 4 | 11 | | 30 |
| Bács-Kiskun | 1 | | | 2 | 3 |
| Békés | | | 1 | | 1 |
| Borsod-Abaúj-Zemplén | | | 2 | | 2 |
| Csongrád | | | 37 | | 37 |
| Fejér | 2 | 1 | | | 3 |
| Győr-Moson-Sopron | | | 1 | 2 | 3 |
| Hajdú-Bihar | | | 1 | | 1 |
| Heves | | | | | |
| Komárom-Esztergom | 1 | 1 | | 1 | 3 |
| Nógrád | 1 | 1 | 2 | | 4 |
| Pest | 3 | | | 2 | 5 |
| Somogy | | | | 1 | 1 |
| Szabolcs-Szatmár-Bereg | | | 5 | 1 | 6 |
| Jász-Nagykun-Szolnok | | | | | |
| Tolna | | | | | |
| Vas | | | | 1 | 1 |
| Veszprém | | | | | |
| Zala | 1 | | | | 1 |
| Összesen | 24 | 7 | 61 | 13 | 105 |

Az összes bejelentett fokozott expozíciós eset döntően a feldolgozóiparból területéről érkezett.

A jelentési időszakban az összes bejelentett esetek 64,3 %-a (minden bejelentés Zala megyéből érkezett) zaj okozta fokozott expozíció miatt történt, ólom (szervetlen) okozta fokozott expozíció bejelentés az összes eset 17,9 %-a volt.

Jelentettek még be benzol, nikkel és króm okozta fokozott expozíciót (6. számú táblázat).

A 2016. év azonos időszakához képest a fokozott expozíciós esetek bejelentése emelkedést mutat (2016 év első negyedében 16 esetet jelentettek be).

| Bejelentett fokozott expozíciós esetek alakulása kóroki tényezők szerint | | | | | | |
|--|-------------|----------------|------------------------------|----------------|--------------|-------------------------------|
| 2017. január 1. - március 31. | | | | | | |
| | Zaj (fő) | Benzol (fő) | Ólom (szervetlen) (fő) | Nikkel (fő) | Króm (fő) | összes bejelentett eset |
| Budapest | | | | | | |
| Baranya | | | | | 2 | 2 |
| Bács-Kiskun | | | | | | |
| Békés | | | | 1 | | 1 |
| Borsod-Abaúj-Zemplén | | 1 | | | | 1 |
| Csongrád | | | | | | |
| Fejér | | 1 | | | | 1 |
| Győr-Moson-Sopron | | | | | | |
| Hajdú-Bihar | | | | | | |
| Heves | | | | | | |
| Komárom-Esztergom | | | | | | |
| Nógrád | | | | | | |
| Pest | | | | | | |
| Somogy | | | | | | |
| Szabolcs-Szatmár-Bereg | | | | | | |
| Jász-Nagykun-Szolnok | | | 5 | | | 5 |
| Tolna | | | | | | |
| Vas | | | | | | |
| Veszprém | | | | | | |
| Zala | 18 | | | | | 18 |
| Összesen | 18 | 2 | 5 | 1 | 2 | 28 |

8. TANÁCSADÁS TAPASZTALATAI, JELLEMZŐ TÉMAKÖREI

2017. I. negyedévében összesen 1 958 esetben történt információnyújtás, ennek során 2 717 problémára kaptak választ az érdeklődők. A tájékoztatásokra legtöbbször telefonon került sor.

A tanácsadások megyei eloszlását tartalmazza a 7. számú táblázat.

7. számú táblázat

| Megyei Munkavédelmi Hatóságok | Tanácsadások száma (db) | Kérdések száma (db) | Tanácsadás módja (db) | | |
|-------------------------------|-------------------------|---------------------|-----------------------|--------------|------------|
| | | | Telefon | Levél/e-mail | Személyes |
| Bács-Kiskun | 4 | 14 | 3 | 1 | 0 |
| Baranya | 28 | 107 | 1 | 3 | 24 |
| Békés | 57 | 194 | 13 | 0 | 44 |
| Borsod-Abaúj-Zemplén | 47 | 187 | 22 | 1 | 24 |
| Csongrád | 1 | 14 | 0 | 0 | 1 |
| Fejér | 19 | 21 | 13 | 4 | 2 |
| Győr-Moson-Sopron | 28 | 89 | 25 | 2 | 1 |
| Hajdú-Bihar | 5 | 5 | 4 | 0 | 1 |
| Heves | 37 | 54 | 30 | 1 | 6 |
| Komárom-Esztergom | 10 | 18 | 8 | 1 | 1 |
| Nógrád | 1 | 1 | 0 | 1 | 0 |
| Pest | 5 | 12 | 0 | 5 | 0 |
| Somogy | 8 | 8 | 7 | 0 | 1 |
| Szabolcs-Szatmár-Bereg | 3 | 4 | 2 | 0 | 1 |
| Jász-Nagykun-Szolnok | 22 | 29 | 18 | 3 | 1 |
| Tolna | 8 | 11 | 5 | 0 | 3 |
| Vas | 56 | 76 | 43 | 1 | 12 |
| Veszprém | 2 | 6 | 0 | 1 | 1 |
| Zala | 9 | 19 | 5 | 1 | 3 |
| Főváros | 185 | 186 | 179 | 6 | 0 |
| Összesen | 535 | 1055 | 378 | 31 | 126 |

A Nemzetgazdasági Minisztérium Munkavédelmi Főosztálya által, a hatósági munkától elkülönítetten működtetett Munkavédelmi Információs és Tanácsadó Szolgálathoz 2017. I. negyedévében 1 423 (db) megkeresés érkezett, ebből 1 402 fő telefonon, 21 fő e-mailben érdeklődött, személyes tanácsadásra nem került sor.

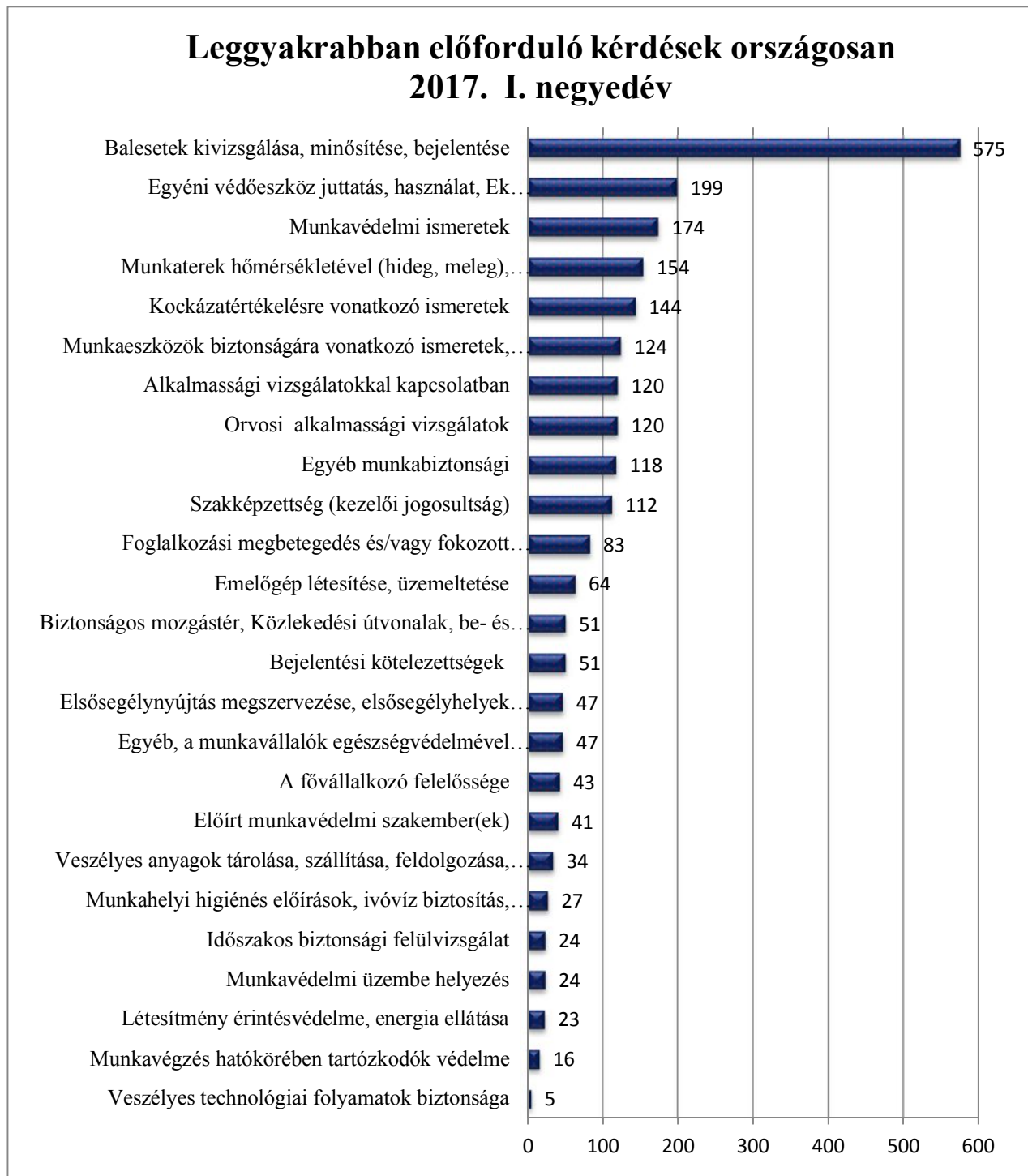
A tájékoztatások során összesen 1 662 kérdést válaszoltak meg munkatársaink. (8. számú táblázat)

8. számú táblázat

| Munkavédelmi Információs és Tanácsadó Szolgálat | Megkeresések száma (db) | Kérdések száma (db) |
|---|-------------------------|---------------------|
| Telefonos | 1402 | 1627 |
| Írásos (e-mail, levél) | 21 | 35 |
| Személyes | 0 | 0 |
| Összesen: | 1423 | 1662 |

2017 első negyedéve során, munkabiztonság területén a legtöbb kérdés a munkahelyen történt balesetek kivizsgálásával, a baleseti események minősítésével, a munkabaleseti jegyzőkönyv kitöltésével kapcsolatban merült fel. Az egyéni védőeszközökre vonatkozó ismeretekkel kapcsolatban is sokan kértek információt. Megnőtt az érdeklődés a munkavédelmi ismeretek kapcsán. Továbbra is nagy számban érdeklődtek a munkaterek hőmérsékletével kapcsolatban, a kockázatértékelésre vonatkozó ismeretek iránt. (12. számú ábra)

12. számú ábra



8.1. Munkavédelmi fórumok

A munkavédelmi hatóságok 2017. I. negyedévben saját kezdeményezésű nyílt napot 9 esetben szerveztek. Közös szervezésben 11 alkalommal, közös szakmai fórumon pedig 3 esetben vettek részt.

9. EGYÉB TAPASZTALATOK

9.1. Az ellenőrzések fogadtatásával kapcsolatos tapasztalatok (munkáltatók, munkavállalók)

Általánosságban elmondható, hogy a munkáltatók az ellenőrzések során együttműködőek, akárcsak a munkavállalók. A nagyobb munkáltatók általában készségesen, segítőkészen álltak a munkavédelmi ellenőrzésekhez, tudva, hogy közös érdekünk az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósítása. A kisebb, általában szabálytalanul foglalkoztató, a munkavédelmi követelményeket nem ismerő, és be nem tartó munkáltatók esetenként igyekeztek megakadályozni az ellenőrzés lefolytatását.

9.2. Társhatósági közös ellenőrzések tapasztalatai

A különböző egyéb hatóságok kezdeményezésére, illetve bevonásával tartott közös ellenőrzések.

2017. I. negyedévben lefolytatott közös ellenőrzések tapasztalatai alapján elmondható, hogy az ellenőrzésben részt vett hatóságok között az együttműködés jó volt, a hatóságok egymás munkáját kiegészítve, egymást segítve dolgoztak.

A társhatóságok közreműködésével 2017. I. negyedévben 553 munkavédelmi ellenőrzés zajlott, mely összesen 331 ügyet jelent, az összes ellenőrzés 8,6%-át.

A társhatósági ellenőrzésre egyrészt akkor került sor, ha a helyszíni ellenőrzés jellege, irányultsága azt indokolta, illetve ha más hatóságok igényelték a munkavédelmi hatóság ellenőrzését.

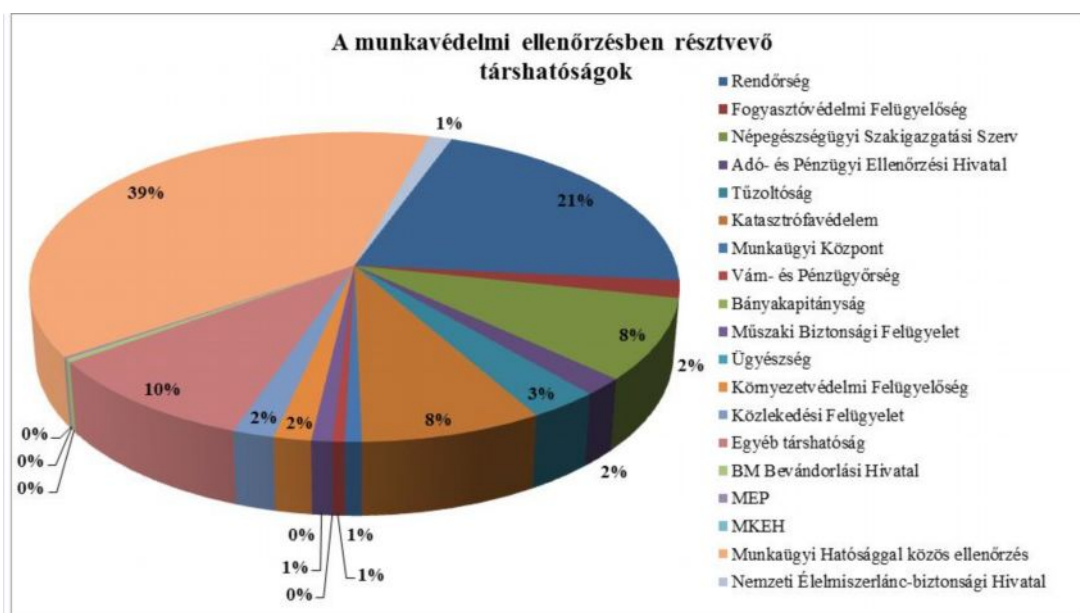
A legnagyobb arányban a munkaügyi hatóság vett részt a közös ellenőrzésekben, ezen túl leggyakrabban a rendészeti szervek működtek közre.

A munkavédelmi hatóság a rendőrség segítségét rendszerint olyan munkáltatók vonatkozásában, olyan munkavégzési helyszíneknél ellenőrzésénél kérte, ahol a hely jellege azt megkívánta, illetve ahol korábban a munkáltató megghiúsította az ellenőrzést, vagy jelentős mértékben akadályozta azt.

2017. I. negyedévben a rendőrhatalósággal közösen több mint 116 ellenőrzést folytattak le a munkavédelmi hatóság szakügyintézői, az adó- és vámhatósággal, a fogyasztóvédelmi valamint a népegészségügyi hatóság közreműködésével pedig összesen 60 db vizsgálatot.

A munkavédelmi ellenőrzésben résztvevő társhatóságok megoszlását a 13. számú ábra szemlélteti.

13. számú ábra



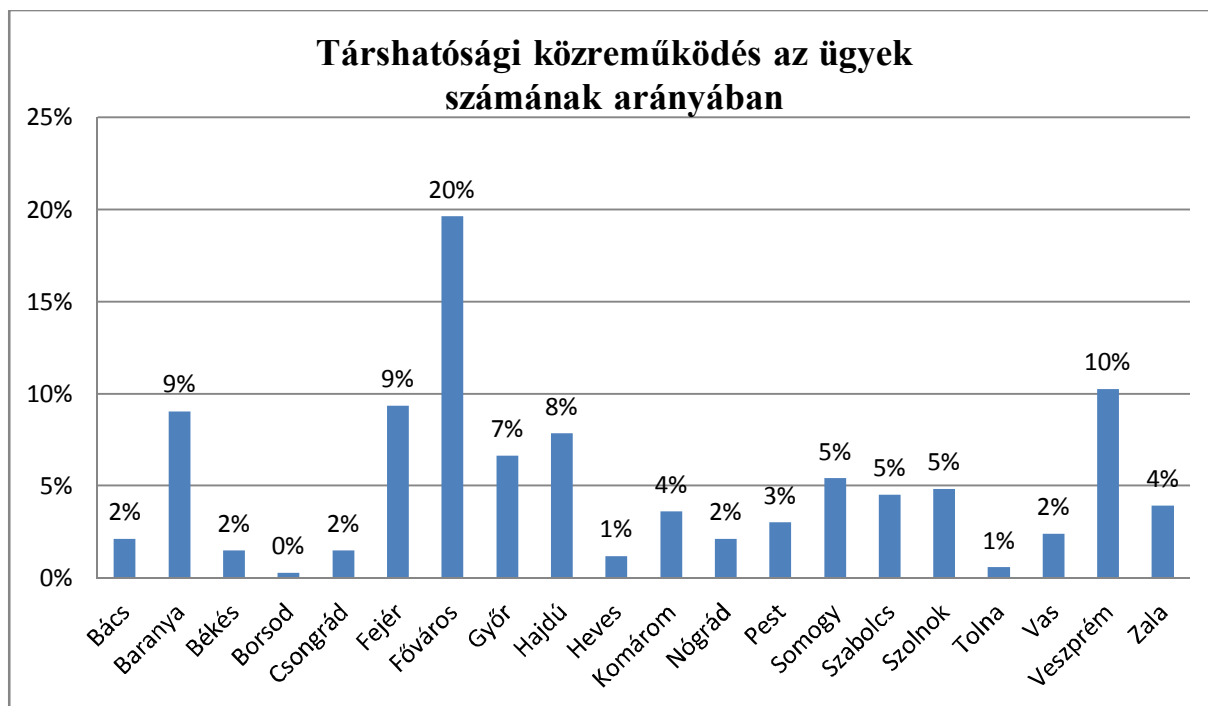
9.3. A munkavédelmi ellenőrzésben résztvevő társhatóságok megoszlása 2017. I. negyedévében

A kormányhivatalok által összefogott Éves Összevont Ellenőrzési Terv képezte 2017-ben a munkavédelmi hatóság társhatósági együttműködésének alapját, melyek nyomán megyénként különbözőképpen zajlottak le a társszervekkel közös ellenőrzések.

A társhatósági ellenőrzések megyénkénti megoszlását a 14. számú ábra mutatja.

14. számú ábra

Társhatósági ellenőrzések megoszlása megyénként a 2017. I. negyedévében



A munkavédelmi hatóságok beszámolóí szerint a társhatósági együttműködések hatékonyan zajlottak, egymás munkáját segítve, kiegészítve jártak el az érintettek. Nehézséget egyedül az ellenőrzések lefolytatásához szükséges időtartamok jelentős eltérése okozott.